

Landen en wapenproducenten negeren roep om verzet 'killer robots'

By Wilmer Heck, www.nrc.nl

augustus 21ste, 2017

Een 'open brief' om killer robots te stoppen. Hoe kansrijk is dat?

Afgelopen zondag riepen ruim honderd bedrijven op het gebied van robotica en kunstmatige intelligentie op tot een verbod op de verdere ontwikkeling van wapens die zelf hun doelen selecteren. Onder hen was Elon Musk, de oprichter van autoproducent Tesla.

Door diverse militaire grootmachten wordt al jarenlang hard gewerkt aan deze 'autonome wapens'. Dat is de militaire benaming voor de 'killer robots' waar organisaties als Human Rights Watch en PAX tegen ageren.

Er komen er steeds meer van. Zo presenteerde de Amerikaanse marine vorig jaar de Sea Hunter. Een onbemande onderzeeër die drie maanden lang zelfstandig op jacht kan naar vijandelijke duikboten. Binnen enkele jaren moet de Sea Hunter operationeel zijn.

Beelden van de Sea Hunter:

Onderhandelingen over verbod

Dit soort wapens zijn een gruwel voor mensenrechtenorganisaties. Zij vrezen dat ze sneller worden ingezet dan andere wapens omdat strijdkrachten die erover beschikken aan eigen zijde niet voor verlies van mensenlevens hoeven te vrezen. Ook zou de zelfstandige selectie van doelen, zonder menselijke tussenkomst, een recept zijn voor ongelukken.

Achter de schermen loopt de campagne voor de uitbanning van autonome wapens al veel langer dan de open brief van zondag. In 2014 werd er tijdens de VN-Conventie voor Conventionele Wapens in Genève voor het eerst over gesproken. Eind 2016 werd er besloten tot de oprichting van een ‘groep van regeringsexperts’. „Dat wordt algemeen gezien als het voorportaal van onderhandelingen over een eventueel verbod”, zegt Miriam Struyk, programmadirecteur bij PAX.

Deze week zouden de deskundigen voor het eerst bijeen komen. Vanwege geldgebrek ging dat niet door. „Vooral Brazilië heeft al een tijd lang zijn bijdrage niet betaald. Nu is er een tekort van bijna 400.000 euro. Het is een ontzettend banale reden, maar hierdoor kunnen de deskundigen op zijn vroegst in november bijeen komen”, zegt Struyk.

Tot nu toe liep de campagne ‘Stop killer robots’ van PAX, Human Rights Watch en enkele andere ngo’s volgens plan. Eerst spraken deze organisaties zich uit tegen autonome wapens, daarop volgde een groep wetenschappers en nobelprijswinnaars en zondag was het bedrijfsleven aan de beurt. Het uitstel van het VN-overleg vanwege geldgebrek is een tegenslag.

Wapenproducenten

Belangrijker is dat grote wapenproducenten er voorlopig niet over peinzen een oproep tot uitbanning van autonome wapens te ondertekenen. Tot nu toe hebben ook nog maar negentien landen, waarvan alleen Egypte en Pakistan tot de militaire grootmachten kunnen worden gerekend, opgeroepen tot een verbod.

Nederland stelt zich op het standpunt dat een scenario waarin autonome wapens vanwege hun hoge intelligentie door mensen niet meer te controleren zijn nog ver weg is. In de tussentijd zouden autonome wapens zodanig geprogrammeerd kunnen worden dat ongelukken uitblijven.

Amerikaanse wapenproducenten lijken door hun voorsprong op dit gebied voorlopig een concurrentievoordeel te zien in de ontwikkeling van dit soort materieel. Een verbod lijkt dan ook moeilijk haalbaar.

Kan de Conventie tegen Chemische Wapens een voorbeeld zijn?

De ngo's hopen - mede via beïnvloeding van de publieke opinie - dat autonome wapens een omstreden status krijgen en dat dit landen aanzet om snel tot een internationaal verbod te komen. Een dergelijk verdrag zou ook een stigmatiserende werking kunnen hebben. Zoals de inzet van chemische wapens in Syrië telkens tot grote ophef leidt. Ze putten dan ook hoop uit de Conventie tegen Chemische Wapens uit 1993. Dat verdrag leidde ertoe dat de Verenigde Staten, Rusland en andere militaire grootmachten hun voorraden chemische wapens begonnen af te bouwen. Syrië behoorde tot een van de weinige landen die niet ondertekenden.

„De conventie over chemische wapens kwam pas tot stand na een akkoord tussen de VS en Rusland”, zegt veiligheidsdeskundige Dick Zandee van Instituut Clingendael. De relatie tussen beide landen was sinds de Koude Oorlog verbeterd en het aanhouden van omvangrijke voorraden chemische wapens was kostbaar.

Gezien de nieuwe wapenwedloop die zich aftekent tussen de VS, Rusland en China is het de vraag of een dergelijk akkoord er weer in zit. Zonder deze grootmachten zijn afspraken zinloos. Zij moeten er bij elkaar van op aan kunnen dat de ander niet toch autonome wapens ontwikkelt. Net als bij de chemische wapens zouden honderden controleurs, die ook verrassingsbezoeken mogen afleggen, daarop toe moeten zien. Zandee: „Maar er zijn altijd manieren om onder dergelijk toezicht uit te komen. Een verdrag om autonome wapens uit te bannen staat of valt bij de wil van de deelnemende landen om zich er echt aan te houden.”

